

Nr 67.

Av fru **Sjöstrand** och fru **Gärde Widemar**, om förlängning av den tid, inom vilken moder till barn utom äktenskap kan erhålla införsel i faderns lön eller andra tillgångar för sin bidragsfordran.

6 § lagen den 14 juni 1917 om införsel i avlöning, pension eller livränta stadgar: »Införsel må ej beviljas till gäldande av bidragsbelopp, som förfallit till betalning tidigare än ett år, innan beslutet meddelades. Ej heller må bestämmelse givas, enligt vilken avlöning skulle komma att innehållas för annat bidragsbelopp än sådant, som är förfallet, då innehållandet skall äga rum, eller som näst därefter förfaller.»

8 § 3 stycket har följande lydelse: »Sedan underhållsskyldigheten upphört, skall, där ej fråga är om underhållsbidrag, som fader till barn utom äktenskap har att erlægga till barnets moder, beslut om införsel ej vidare äga tillämpning, ändå att den underhållsskyldige häftar för oguldet underhållsbidrag.»

Det bidrag, som fader till barn utom äktenskapet har att erlægga till barnets moder, räknas som förfallet till betalning sex veckor före och sex veckor efter barnets födelse och icke den dag domstol förpliktat fadern utgiva bidraget till modern. Rättsfall härom finnes intaget i Svensk juristtidning, årgång 1933, häfte 2, s. 17, rättsfall nr 9.

Att förfallotiden räknas på detta sätt har medfört att modern i många fall ej införselvägen kunnat utfå bidraget till sig personligen. Så är förhållandet i alla de fall, då rättegången angående faderskapet till barnet drager ut på tiden, så att den ej hinner bli klar förrän ett år efter det bidraget — enligt ovanstående — förfallit till betalning. Kan modern ej införselvägen utfå underhållsbidraget, innebär detta i realiteten ofta, att hon över huvud taget ej kan få ut det. Underhållsbidrag till barn kan utdömas interimistiskt att betalas i avbidan på slutlig dom i målet. Detta gäller dock ej bidraget till modern. När införsellagen kom till, räknade ingen med att ifrågavarande slag av mål skulle ändra karaktär så som de gjort genom det nya bevismedel, som blodprovsutlåtandena innebära. Det har blivit mer och mer vanligt att svaranden i dessa mål yrkar, att blodprov skall tagas. Det är att förvänta att dessa bliva ännu mera vanliga efter det den nya föräldrabalken trätt i kraft. Sannolikhetsbedömningar komma att spela större roll. Svaranden har nämligen hädanefter möjlighet att »bli fri», om han kan styrka, att hans faderskap är osannolikt. Hitintills har det fordrats mer av honom, nämligen utredning om att hans faderskap är uteslutet. Blodproven fördröja målens avgörande. Det har i många år ansetts tillrådligt att vänta med att taga blodprov på barnen,

tills dessa blivit sex månader gamla. Emellertid händer det, att agglutininet ej hunnit bildas inom denna tid. Efter en första undersökning av blodproven å statens rättskemiska laboratorium anmodas modern att komma in med nytt blodprov å barnet efter ytterligare några månader, då man räknar med att kunna få klarhet i agglutineringsfrågan. En del domstolar bruka räkna med att blodprov å barn ej skola tagas förrän dessa äro åtta månader gamla. Ett mål kan ju vidare vandra genom alla tre instanserna, innan det blir slutligt avgjort. Om ett år gått, sedan barnet föddes, sitter modern där med sin fordran, som blivit fullständigt värdelös, såvida ej barnets fader har utmättningsbara tillgångar. Saknar denne utmättningsbara tillgångar, kan han genom att låta saken gå till rättegång komma ifrån underhållsbidraget till modern. För förhindrande härav vore det lämpligt, om i 6 § efter första meningen kunde införas ett stadgande av förslagsvis följande lydelse: »Dock må, där fråga är om underhållsbidrag, som fader till barn utom äktenskap har att erlægga till barnets moder, införsel beviljas till gäldande av underhållsbidrag, som förfallit till betalning högst två år, innan beslutet meddelades». Tiden, inom vilken införsel kan ske, bör således förlängas, så att den ej är försutten, då modern erhåller sin rätt till bidrag.

Det kan vidare anföras, att JO tidigare har gjort framställning angående ändring av här berörda stadganden. I JO:s ämbetsberättelse år 1943, s. 157, uttalas följande: »Med hänsyn till nämnda konsekvens av ett fördröjt bestämmande av moderns underhållsbidrag synes det mig behöva övervägas, om icke moderns rätt till utfående av bidraget genom införsel skulle kunna tillgodoses bättre än nu är fallet. För detta ändamål torde en jämkning av tidsbestämmelsen i 6 § införsellagen vara påkallad. Den från bidragsbeloppets förfallodag räknade tid, efter vars utgång införsel ej må beviljas, skulle lämpligen kunna förlängas till förslagsvis två år, när fråga är om underhållsbidrag, som fader till barn utom äktenskap har att erlægga till barnets moder. För vidtagande av en sådan ändring i gällande bestämmelser torde i stort sett kunna anföras samma skäl, som av föredragande departementschefen anfördes för den år 1924 gjorda ändringen i 8 § införsellagen.»

Med hänvisning till det anförda få vi hemställa,

att riksdagen ville för sin del besluta sådan ändring av lagen den 17 juni 1917 om införsel i avlöning, pension eller livränta, att den tid förlänges inom vilken moder kan erhålla införsel i faderns lön eller andra tillgångar för sin bidragsfordran och att vederbörande utskott måtte utarbeta erforderlig lagtext.

Stockholm den 19 januari 1950.

Helga Sjöstrand.

Ingrid Gärde Widemar.